

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya. 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

LA GRAN MANIFESTACIÓ DE DIUMENJE

(Inst. de Frederich Fernández.)

En la plassa de Catalunya.—La manifestació 's posa en marxa.

CRONICA

LO CAS DE MOSSÉN CINTO.

Lo pàstor vigatà ha tornat á obrir las portas del corral místich á l' ovella descarriada. Tots los admiradors y amichs sincers del ilustre poeta Verdaguer esperém que aqueixas portas que per fi se li obran no serán ara ni may las de aquell Assilo de boigs ab que durant tan temps s' havia vingut esparverantlo, lo qual seria una verdadera infamia.

Desde Madrit hont se trobava l' aflagit poeta, va suscriure la carta de sumissió, posantla en mans del Arquebisbe-Bisbe de aquella vila y cort, qui la va trametre á Son Venerable Germá, 'l bisbe de Vich. Publicada en lo *Butlletí oficial eclesiàstich* de la ciutat de las llangonissas y reproduhida immediatament pels periódichs de Barcelona, precisament per aquells que may havían tingut una paraula de consol per l' aflagit sacerdot ni la mes ténue censura per sos enconats perseguadors, no falta sino que 's mani tocar las campanas de tota la diócessis vigatana en honor del bisbe Joseph que ha lograt un triunfo tan cristià: 'l triunfo del seu amor propi.

Me deya l' altre día un dels pochs catalanistas, que s' havían mantingut fidels al costat del autor de *L' Atlántida*:

—Si t' haig de ser franch, no hi crech ab la carta de Mossén Cinto.

—Cóm ¿la tens per apócrifa?—li vaig preguntar.

—No: la considero perfectament autèntica; pero *está escrita en castellá*.

L' observació del catalanista no deixa de ser molt atinada. Quan Mossén Cinto parla ab el cor, emplea sempre la llengua catalana. Del cor al paper, directament, sense interrupcions ni desvíos, com lo fluit elèctrich ben conduhit, han brollat totas sas obras: *L' Atlántida*, *l Canigó*, *ls Idilis y Cants místichs*, las *Flors del Calvari*, honor de las lletres catalanas. Y la llengua catalana, admirablement cisellada, empleá també al escriure sas magníficas cartas revelant sas aficcions y la persecució terrible de que per espay de tres anys llarchs ha vingut sent objecte, cartas que passarán á la posteritat, encare que son autor no vulga, com trossos de autobiografía, vibrants de sentiment y de sinceritat.

En cambi la carta de sumissió escrita en llenguatge oficinesch ¿qu' es mes que la fulla de parra colocada en certa part de una magnífica estàtua, qu' en lloch de tapar incita?

No basta la tinta aygualida ab que ha sigut escrita per tapar lo relleu de aquellas altrás cartas, ab las quals lo perseguit sacerdot exercia briosamente el dret de legítima defensa. Mentres aqueixas cartas serán sempre llegidas y sentidas, la de sumissió quedarà com una petita taca negra que un sacerdot acorralat per la fam y la sanya dels poderosos, aixís com per las anyoransas del exercici de son sagrat ministeri, sigué obligat á tirar sobre la gran lápida commemorativa de son prolongat martiri fermament esculpida, quan se vejé privat de tot confort... de tot apoyo... quan ¿per qué no dirho clar? per faltarli tot, fins li faltá la causa principal de la seva obstinada resistencia.

No sé si ho saben: *Ella*... ha mort!

Y ¿qui es *Ella*?—preguntará 'l lector apropiantse la célebre frase de Quevedo.

Ella... la dona, sí. La roda catarina de tota aqueixa complicació psicológica, que be ¡ot titularse: *Lo cas de Mossén Cinto*.

D' *Ella* se 'n parlava molt, se 'n murmurava sem-

pre, en veu baixa, propalantse imputacions que podían ser calumniosas, que no podían serho.

Recordo que un istú, al iniciar en L' ESQUELLA la campanya á favor del perseguit poeta, vaig parlar llargament del assumpto ab un ilustre escriptor, ja difunt qu' era mon vehí de casa. Estava pròxim á anarse'n á estiuhejar á Sant Juliá de Vilatorra, y 's dolía amargament de la situació de Mossén Cinto. Me contá pormenors interessants d' *Ella*, que sabia sens dupte de referencia.

Ella abusava de la crédula ingenuitat de Mossén Cinto; *Ella* li féu cometre dilapidacions quan Mossén Cinto exercia 'l càrrech de almoynier del Marqués de Comillas; *Ella* l' enredava en assumptos de diners que entregavan al inexpert sacerdot á las complicacions dels judicis executius ab totas sas desagradables conseqüencias... Pero encare hi havia mes: Mossén Cinto vivía á casa d' *Ella*.

En un moment vaig ferme càrrech de la situació especial d' ell y d' *Ella*. Es lamentable, es sensible realment qu' en lo camí del pobre sacerdot s' hi haja atravesat una dona...

—¿Pero creuhen vostés... creu ningú—vaig preguntarli—que *Ella*, la dona, puga ser per Mossén Cinto, lo qu' *Ellas*, las donas solen ser per la inmensa majoria dels homes, vesteixin pantalóns, vesteixin sotana?

—No... may—me va respondre.

—Es á dir que per Mossén Cinto la dona será únicament la dona, may la femella?

—Hi posaría las mans al foch.

—Jo també.. Y en aquest cas permetim que li diga: ¿já que vé aquest afany de erigirse en tutors exemplars de un home major d' edat que no 'ls necessita? En son dret estava 'l Marqués de Comillas prescindint dels seus serveys, si no li convenia utilitzarlos... pero ab aixó n' hi havia prou.

Enviarlo á la Gleba, desterrat!... Un abús, dictat per l' interés, pel carinyo, si vosté vol; pero hi ha carinyos que matan... ¿Qué no ho sabían que quan Mossén Cinto s' adonaria d' aquesta situació que per ell tenia molt de depressiva, fugiria volant de aquella gabia? Y las conseqüencias han anat venint. Aquí s' ha tractat de intimidarlo, d' emplear la violencia, l' intervenció de l' autoritat... de obligarlo á anar á Vich á viva forsa... ¿Per qué? ¿Per separarlo d' *Ella*, quan *Ella* es qui l' ha acullit en lo moment en que tothom l' abandonava? ¡Quín error! ¡Quín poch coneixement del cor humá!... Tots aquests medis son contraproduhents. Volen treure'l de un pou y encare l' hi enfonzan.

¿Qué mes poden fer? ¿Atacarlo com á home fentlo passar per boig? ¿Hostigarlo com á poeta, fentli guarar els llibres que va deixar en lo Palau episcopal de Vich? ¿Desesperarlo com á sacerdot, privantlo, á n' ell qu' es tan creyent y tan bó, fins del consol de celebrar la missa? No lograrán res, sino tot lo contrari de lo que 's proposan.

Si á Sant Juliá de Vilatorra, ó á Vich—vaig dirli—té ocasió de parlar ab lo bisbe Sr. Morgades, fás-sili presents aquestas consideracions, y potses se convencerá de que han errat lo camí. Mossén Cinto estarà obcecat, donchs motiu de mes pera deixar-lo tranquil, que com succeheix ab los líquits, al últim lo pòsit sempre va á sota. Agitar l' ampolla equival á enterbolir lo líquit.

Y en lo present cas tots hi perdrán: lo nostre bon amich la tranquilitat: els que s' empenyan en ferli de tutor lo seu prestigi.

Ignoro si aquell escriptor ilustre va ferse intérprete de mon bon concell; en tot cas, els fets demostraren que no degué veure's gayre ben acullit. Per la meva part, consti que no m' arrepeniré may de

DIJOUS GRAS

—Fet y fet, del mon l' únich que se 'n treu es aixó.

haverlo donat, com á fill qu' era de un estat de consciencia lleal y seré, exempt de malas passions, encaminat únichament á conseguir la tranquilidat de un home de bé, qu' es á la vegada una de las primeras figuras de la moderna literatura catalana.

¡Pobre Mossen Cinto!...

Quan tants sacerdots portan una vida poch exemplar, sense que cap autoritat eclesiástica s' cuidi de mirar la cara lletja ó guapa de las sevas majordonas ni de contar lo número dels seus nebots; quan tants n' hi ha que fan troná y ploure, ab sas relacions especials ab solteras, casadas y viudas, y aixó 's tolera, ha de ser ell únichament el tatxat, l' aburrit, el castigat, el perseguit, el calumniat...

Un día al visitar-lo, lo vaig conèixer. Un cop d' ull me bastá per compendrehó tot. *Ella* no era, no podí ser lo que son pels homes casi totes ellas. Ni la seva edat, ni la seva figura ho revelavan.... No.... no.... impossible. En cambi parlava de mossen Cinto ab lo calor de una enérgica defensora de sos drets d' home y de sacerdot. Se mostrava disposta á amparar-lo fins á morir si fos precis.

Podí aquell apoyo ser interessat.... no ho discuteixo: pero imposava 'l respecte que 's mereixen las accions humanas quan son lliures y honestas; lo respecte degut á la vida privada quan no es escandalosa.

Jo també ho hauria desitjat, ho confesso, que Mossen Cinto s' hagués desfet de aquella relació que tant el perjudicava; pero may hauria empleat la violencia per conseguirho, coneixent la seva honrada caballerositat, la seva enteresa de carácter, sabent sobre tot que hi ha nusos que quan s' estiran, lluny de desferse s' extrenyen. Y aquest era un d' ells.

La mort ha vingut á tallar-lo aquest nus. *Ella* va morir á Madrid pocas senmanas enrera.

Y Mossen Cinto, qu' en vida d' *Ella* cent vegadas havia intentat en vá la sumissió al bisbe de Vich; aqueixa mateixa sumissió que avuy qu' *Ella* no hi es li ha sigut acceptada, pot tenir en mitj de las sevas aficcions el consol de haverse conduhit com un home honrat.

De fixo que al recobrar lo dret de celebrar, sa primera missa l' haurá aplicada al etern descans d' *Ella*.

P. DEL O.

À UNA MÁSCARA

(INSTANTÁNEA)

Escolta: la careta
ab que t' has disfressat
no logra pas convéncer
á qui 't còneix ja d' anys.

Si tant ets relligiosa,
si 'l nom del bon Jesús
s'escapa de tos llabis
á cada cinch minuts;
si fins l'arrós per l'olla,
la carn, lo pa y 'l ví
ho gastas ben católich
y crech que benehit;
si en públich abominas
de tota diversió
y aquell que balla en públich
lo tens per qualsevol,
com es que tú, ab careta.
pretens anar al cel
en tant que, net de cara,
dius qu' aniré al infern?...

J. BAUCCELLS PRAT.

BALL DE MÁSCARAS

Las portas están obertas de bat á bat; l'orquestra ab sos alegres sons sembla que 'ns crida... ¿Entrem'hi?

Al fí y al cap, com deya 'l poeta filosof,

*este mundo es un fandango,
y el que no baila es un....*

—¡Tonto! ¿Qué vens á ferhi al ball sense dona?

¿No ho veuhes? Aixó es arribar y moldre. Apenas hem passat lo portal, y ja tenim una mascareta que 'ns pren pel seu compte.

—¿Qué vinch á ferhi sense dona? Precisament vinch á aixó, á buscarne. ¿Creus tú que no 'n trobaré?

—Potser sí, per xó. ¡Tan fácil fos trobar homes!

—¡També, també se 'n troban regirant ab atenció! Si nó, preguntaho al govern, que cada día n' está enviant á Cuba y may els acaba. ¿Que no 'n tens cap tú?

—No, un que 'n tenia, ab las ditxosas missions van desenca-minármel, y ara no puch ferlo venir al ball ni á tiros.

—¿S' inclina á la beatería?

—S' inclina... al dot d' una senyoreta que va coneixe tot sentint predicar.—

¡Pobra xicota! Deixémla estar, que al últim encare 'ns faría derramar alguna llágrima ab la relació de las sevas tragerias.

Aquests músichs se coneix que no han cobrat aquest vespre: sonan molt bé. Y com que, segons diuhen, músich pagat no fa bon só...

—Hola, mascareta ¿qué buscas?

—La porta del restaurant.

—Es aquella... allá... al extrém....

—Tinch por de pérdrem... ¿Vols fer lo favor de acompanyarm'hi?

—Ab molt gust; pero t' advertixo préviament que m' hi descuydatlo portamonedas á casa...—

¿Qué tal? Ja 'ns ha deixat estar: lo meu descuyt no li ha caygut en gracia. Es una recepta infali-

ble contra las *restauranitts* soptadas y 'ls estómachs mal intencionats.

Aném, aquí 'n tenim una que va negra de cap á peus.

—Escolta ¿de qué t' has disfressat? ¿de pervenir d' Espanya?

—De viuda.

—¡Bonica idea! Sobre tot, si ets viuda d' un dentista. ¡Els pagan molt bé ara 'ls dentistas morts!

—¿Qui?

—Els nostres governants: aixó sí, has de presentar lo compte per conducto dels Estats Units.

—¿Que 's dedican á cobrar facturas?

—Facturas, el barato... tot lo que poden.—

¡Bo! ¿Qu' es aquella saragata?

¡Ah! Res; lo de sempre. Un marit que ha vingut al ball sense sapiguerho la seva dona, y ara s' enfada perquè repara que la seva dona hi ha vingut sense saberho ell. ¡Y quína manera de disputar la jugada!

—¿Qui es aquest home que va ab tú?

—¿Y aquesta dona que t' acompanya á tú, qui es?

—Una amiga.

BONS CONSELLS

—Estudiantet, creume á mí, y t' aprobo 'l curs desde ara; creume... y no tindrás d' anar pél món á fer serenatas.

—Ell es un amich.
 —Una dona decenta no 'n té d' amichs.
 —Aixó vol dir que aquesta que portas al costat no es una dona decenta.
 —¡Cuydado cóm enrahonas!
 —¿Que tens por que la *senyora* se sufoqui?—
 Girém de camí, que aixó té totas las trassas de acabar á esgarrapadas y sería altament sensible que sense ser de la corporació 'n pesquessim alguna.
 —Adios, hermosa; ¿qu' es un traje de capritxo aquest?
 —No, fill; els capritxos, jo 'ls desarrollo d' un'altra manera.
 —Donchs ¿de qué vas vestida?
 —D' Isop.
 —No ho entench.
 —Sí, home: Isop feya parlar á las bestias.... jo ab aquest traje, també.—

¡Tira! Lo qu' es aquesta fulana si que ja pot anar sola. ¡Vaya una manera de ventarse las moscas!
 El ball está en lo seu moment culminant.

Los acorts de l' orquesta, lo xarroteig de las bocas qu' enrahonan, lo refrech de las parellas que ballan, lo soroll dels cascabells, la remor dels panderos... los mil ruidos propis d' una festa en que 'l Carnaval reyna ab tots los atributs de la seva soberania, creixen y creixen rápidament, fins arribarse á convertir en una orgía musical irresistible.

En un palco tocan la guitarra y las castanyolas.
 En un altre destapan botellas de xampany y tiran els taps á la sala.

En aquest recó 's concerta una intriga d' amor que avants de tres ó quatre horas ha de quedar llesta.

En aquell ángul uns quants bromistas atropellan á un infelís que ha tingut la ocurrencia de disfressarse de *pierrrot*.

Aquí cantan, per ferse passar la son.
 Allí badallan, no poguentse fer passar la gana.
 Allá cridan, mes amunt grinyolan, mes avall disputan....

¡Ja hem vist prou ball!... ¿Anémsen?
 ¡Psé! Ja ho sé que no 'n surten satisfets; ja ho conech que no 'ls ha agradat....

Per forsa havia de ser així!...
 No hi ha res tan lúgubrement trist com contemplar las forsadas contorsions d' un poble, que tenint trenta mil motius per plorar s' empenya en riure y en fer veure que 's diverteix.

A. MARCH.

LAS MISSIONS

DOS BEATAS

¿Hola senyora Tuyetas, que no va á sentir sermons?
 —Ay filleta, no hi faig falta, m' agradan molt las missions, sobre tot si 'l que predica es ben güapo y aixerit.
 —Ay filla, 'l de la parroquia lo somio dia y nit.

UN QUE HI VA PER FORSA

Sols voldria que tot l' any, vinguessin á predicar; ells que diguin lo que vulguin, jo, tan sols tinch de mirar que fins á las nou traballo quan no hi ha santas missions; mes are, cobro 'l mateix, y á las set, cap als sermons.

UN DESPREOCUPAT

Sembla estrany que tanta gent puga creure al orador,

si no té qui 'l contra-diga es clar que tindrà rahó; ell va garlant y dihent lo que li dona la gana, pero jo quedo parat quan veig que hi ha tanta llana.

UN SARAUHISTA

Que va bé sentir sermons, fosch y ple, casi no 's nota, un fa corre 'ls *graponers* al costat de la xicota; allí, ab gran precaució, tot *filant* á tort y á dret, quan veig que ningú 'ns vigila sempre hi cau un petonet.

EUGENI JANER.

PAPERERÍAS

¡Aquesta sí qu' es bona!
 Altra vegada tenim la premsa tota alborotada y trayent foch pels caixals.... de las rotativas.

¿saben per qué?
 ¡Mirin quína sonada!... Perque 'l Banch, d' acort ab el govern, ó 'l govern, d' acort ab el Banch—que aixó encare no está ben clar—tracta de fer arribar los bitllets en circulació á la suma rodona de *dos mil* milions de pessetas.

Es dir que després que 'l Banch manifesta 'l desitj d' aumentar la riquesa de la nació, encare 'ls diaris s' exclaman y diuen atrocitats.

Perque, aquí la qüestió es ben clara: ¿á quants pot arribar avuy segons la ley vigent? ¿A mil cinch cents milions? Pues al tirarne cinch cents milions mes á la cara del país, el Banch li fa un favor y l' ompla de moneda,—que no per ser de pasta de fil, lo bitllet de Banch deixa de ser una moneda com un'altra.

Jo ja la sé la intenció de la premsa.
 —¿Ab qué 'n respón el Banch d' aquesta inmensa cantitat de paper?

¿Ab qué n' ha de respondre?... ¡Ab la seva paraula!
 ¿Que per ventura un Banch de crédito no es de crédito?

Además, que, si aném á fixarnos en aquestas menudencias y gastém tanta escrupulositat, tant se valdrá plegar d' un cop y deixarho corre.

¿Qué tenen los bitllets de Banch perque 'ls mirém ab prevenció?

LA FIGUERETA

La novetat de cada any.

Es cert que son bastant lletjos de dibuix y 'ls do-
blechs se segan massa depressa; pero apart d' aixó,
¿han vist vostés may cosa mes ben pensada y mes
curiosa?

Dirán que l' excés de circulació inspirará desconfiansa, que la desconfiansa portará entorpiments, que 'ls entorpiments...

D' aixó si acás ¿quí 'n tindrà la culpa? Nosaltres.
Naturalment que si comensém á mirar ab desvío

CARNAVAL BARCELONÍ

UN RECTOR

Si ara aixís sortia,
diguin la vritat,
¿quí s' ho pensaria
que va disfressat?

'ls bitllets, y á dir que mes ens estimém plata, el
paper sufrirá perjudici y acabarà per veures aburrit.

Pero si en lloch de ferho aixís ens posém á la
rahó y acceptém los bitllets lo mateix que si fossin
cinquenas ¿qué succehirá? Res.

Vosté 'm dona 'l bitllet á mí, jo l' entrego á aquell
altre, l' altre 'l fa servir per pagá al sabater, lo sa-
bater l' emplea en la compra de cuyro, 'l comerciant
de pells se 'n fa una americana... y aixís va rodant
a bola ab satisfacció de tots y sense que 'l nostre
crédit sufreixi 'l menor perjudici.

—¡Oh!—diu la premsa:—¿per qué 'l Banch, en
lloch d' inundarnos de paper no 'ns inunda d' or, ó
de plata, quan menos?...

¡Tira peixet!... Ja ho crech que aquesta combina-
ció seria molt millor que l' altra; pero d' ahónt vo-
len que 'l tregui l' or, el pobre Banch d' Espanya?

Si han de seguir lo meu consell, acceptin pacífica-
ment la nova emissió de paper que 's prepara, y pen-
sin que en un país com aquest no 's pot ser gayre
exigent.

¿Qué no hi ha or? Vinga plata. ¿Qué s' ha acabat
la plata? Vinga paper y:—Aquest val cent duros,
aquest vint, aquest deu, aquest cinch...

Jo no trobo mal fet que 'l govern deixi fer aixó al
Banch d' Espanya.

Lo que 'm sab greu es que no m' ho deixi fer á
mí.

MATIAS BONAFÉ.

EL FAMÓS PROJECTE

¿No us heu enterat pels diaris
d' aquest projecte atrevit
del Escuder? L' he lligit
y, entre 'ls deu mil comentaris
que s' han fet, n' hi sentit varis
de punta. Primerament:
l' estatueta del monument
troban qu' es massa grandiosa
per temers que han de fer nosa
els astres del firmament.

Després l' apoyar la má
damont de las quatre barras,
semblará aludi als panarras
que per tot arreu hi ha
disposats á devorá
ni que fos el fetxe nostre;
mentres que un tranquil demostra
que l' escut, si 'ns hi fixém,
significa que aquí estém
penjats de barras al sostre.

Y l' antorxa iluminant,
ab foco eléctric potent,
la ciutat completament,
¿no formarà un contrast gran
ab las cucas de S. Joan,
que tenim á tot arréu
en lloch de fanals? Y 's veu
qu' ab la antorxa colossal
fem combregar general
y enterro per mor de Deu.

Diu també que la matrona
durá al cap, á tall de casco,
per aguantá bé 'l xubascó
dels comptes, comtal corona;
per lo tant: ¡oh, Barcelona!
al senti 'l clam general
dels acreedors, ja cal
que 't carreguis de catxassa;
y si algun galleja massa
li pots dir:—¡Puja aquí dalt!

Sobre tot el rat penat,
ab las alas desplegadas
y las unglas afiladas,
es un símbol molt salat,

pues denota que á ciutat vampírichs ratas hi abundan; y com que dels que 'ns circundan l' emblema trenca 'l respecte, no aprobaran el projecte.... ¡ey si 'ls concejals s' hi enfundan.

M. BADIA.

Pocas novetats... per que, ja se sab: per Carnestoltas els teatros sofreixen la competència dels carrers, ahont la gent se diverteix (ó s' aburreix) de franch.

FUNCIONS DE BENEFICENCIA

Notable sigué 'l concert donat en lo *Teatro Lirich* á benefici dels pobles perjudicats per las darreras inundacions. La societat coral *Catalunya nova* que dirigeix Enrich Morera cantá una serie de pessas ab una afinació y un colorit extraordinaris, algunas de las quals ho sigueren per primera volta.

De aplausos no 'n vulguin mes. Tothom regoneix ab gust los grans progressos qu' en aquests últims temps ha fet la institució coral á Catalunya.

¡Ah! que no me 'n descuidés: la banda municipal coope-
rá al bon éxit del concert recullint també merescuts aplausos.

* *

Laudable la idea del *Círcul Equestre* de donar quatre funcions extraordinarias al *Principal* á benefici dels inundats. La aristocrática associació se proposa destinar á tal objecte 'l producte d' ellas íntegrament.

En la primera, donada anit, hi havia de pendre part la Theodorini, en la segona disposada pel dia 21, hi cooperará la Sta. Carrera, y en las dos últimas (26 febrer y 2 mars) lo concertista Vidiella y l' *Orfeo Catalá* respectivament.

En cada una de las funcions la companyia catalana desempenyará las obras més escullidas del repertori.

TEATROS QUE HAN TANCAT

El *Liceo* terminá la campanya de hivern, que ha sigut per cert poch afortunada.

En las dos últimas funcions donadas respectivament á benefici de la contralt Sra. Borlinetto y Srta. Carrera, 'l públich dedicá entusiastas ovacions á tan notables artistas.

* * A *Novedats* la companyia Cepillo 's despedí del públich ab la centésima representació de *Los dos pilletes*. Algunas més n' hauria alcansat l' afortunadíssim melodrama á no tenir la companyia 'l compromís formal de anarse'n á passejarla per las grans ciutats d' Espanya. Vostés veuran com per tot arreu té la mateixa sort que aquí, ja que l' obra dintre del seu género, y á pesar de sos molts defectes es de las qu' enganxan.

* * La companyia mimica del Sr. Perfetti que comensá á treballar al *Tivoli*, á la segona ó tercera representació tingué de plegá 'l ram.

A pesar del mérit dels artistas, á pesar de la boniquesa de la música que acompanya á «*La historia de un pierrot*», el públich de Barcelona demostra una vegada més poca afició á un género teatral que á Italia conta ab moltíssims aficionats.

No hi ha més: aquí no vol ningú que li parlin per senyas. ¿Perqué, si no per ferla valer com més artísticament millor, ens ha concedit la naturalesa 'l dó de la paraula? Ja ho diu un adagi de la terra: «Parlant la gent s' entén» Caldrá, donchs, que no olvidin aquest ditxo els artistas mimichs italians avants de fer novas probaturas en los teatros de Barcelona. Si no parlan, es casi segur que no s' arribarán á entendre ab lo públich.

Pero 'l *Tivoli* no estarà molt temps en vaga. Tant es aixís que pel dia 26 del actual está anunciat lo debut d' una companyia d' ópera italiana dirigida pel mestre Goula (fill).

Tenim molt bonas noticias de aquesta companyia, que farà que 'ls filarmónichs no dejunin d' ópera durant la temporada de Quaresma.

ESTRENOS EN PORTA

L' empresa del *Romea* anuncia la primera representació de *Lo Nuvi* pel próxim dijous dia 24. Inútil dir si es esperat ab ansietat aquest succés, que de tal pot calificarse l' estreno de una obra póstuma del insigne Feliu y Codina.

* * Al *Teatro de Catalunya* está próxim á estrenarse la nova sarsuela *La guardia amarilla*, que s' está representant á Madrid ab éxit extraordinari. L' haverse aplassat la primera representació 's deu al desitj de l' empresa de que 'l mestre J. Giménez pugui assistirhi.

Ben-vingut siga y ¡bona sort!

UN ÉXIT

L' ha tingut y de debó l' ópera *Dolores* que 's representa al *Teatro Granvia*, baix l' acertada direcció del mestre Pérez Cabrero.

La canta ab molt acert la Sra. Ortega, encarregada del paper de protagonista, distingintse además los Srs. Brotat, Segura, Pocovi y Ricart.

Ara si que podém dir que may *La Dolores* de Calatayud, amiga de hacer favores, s' havia posat tant al alcans del públich.

¡Per trenta céntims!

N. N. N.

UNA NENA MODERNISTA

Per seguir totas las modas
la Roseta 's feu ciclista;
per alló: *me gustan todas*
s' ha fet ara modernista.
Sens por de rompres cap cama
passa 'l temps alegrement,
y dona esplendor y fama
á eix género decadent.

Ja ha vist *Silenci*
que molt li agrada,
puig va causarli
gran sensació;
sé que al trobarse
tan á las foscas
deya: ¡ay! sols falta
l' apuntadó.

Veje una ninfa pintada
per l' insigne Russinyol:
y en forma d' ensiamada
s' arreglá un monyo bunyol
com el de la ninfa aquella;
y 'ls sobrers cabells cayent....
cayent.... sobre 'l nas y orella....
.....
van cayent.... mandrosament.

Y disfressada
d' eixa manera
y ab un rich traje
dels violats,
va ab sa *mamita*
totas las vetllas
á veure sombras
als IV gats.

Allí ha pescat un *pipaire*
devot del género aquet,
que no crech que menji gaire,
está flach.... flach.... flach.... ¡pobret!
pro á n' ella 'ls tipos clorótichs
y de bigoti erissat
molt li agradan; los neurótichs
li tenen lo cor robat.

També fent sombras
los dos se miran,
y van clavantse
molts pessiguets,
la sanch no es fácil
que al riu arribi
¿qué pot sortirne
d' aquests xanguets?

Ja entra 'l jove á casa seva
ab consentiment dels vells,
pro sols li parla aquest *ceba*
de fioretas y d' anells.

LA GRAN MANIFESTACIÓ DE DIUMENJE.—LO POBLE DE BARCELONA DEMANANT LA REVISIÓ DEL PROCÉS DE MONTJUICH

La plassa de Sant Jaume, en lo moment en que la comissió dirigeix la paraula al poble

(Instantánea de *Frederich Fernández.*)

Ab son amor modernista
y platónich, may va al gra,
y la nena 's posa trista....
trista.... trista.... tris tres trd.

Pera fer riure,
desenganyarse,
aquests nous motllos
son molt bonichs;
pero en materia
d' amor los motllos
busqueulos sempre
dobles y antichs.

L' AVI RIERA.

Els recomaném la lectura de la pàgina d' anuncis d' avuy. En ella están indicadas las líneas generals de nostre *Número 1,000*, per las quals podran nostres lectors comensar á formarse una idea de la seva importancia y de la magnificencia ab que l' aném á presentar.

Volém que 'l públich vegi que quan vé l' ocasió, LA ESQUELLA sab tirar la casa per la finestra, corresponent dignament á lo que li imposan sa significació y sa llarga historia.

La manifestació del diumenje... ¡qué digna! ¡qué simpática!... ¡qué hermosa!... ¡qué ordenada!

Prenda segura dels sentiments humanitaris de un poble que abomina de las injusticias, de las extralimitacions autoritarias y dels procediments inquisitorials, sigué ademés una proba admirable dels grans progressos que han realisat á Barcelona las classes populars, quan se proposan exercir un dret polítich.

Ho dihem ab orgull: la manifestació pública del día 13 de febrer es una pàgina de gloria del poble barceloní.

Si 'l govern no accedeix á las justas peticions dels manifestants, será ocasió de exclamar:

—¡Malaguanyat poble per tals governants!...

La enorme massa que recorregué 'ls carrers del trànsit marxant atapahida sense donar un crit, ni provocar lo mes mínim incident desagradable demostrá la forsa que infundeixen la possessió de la rahó y la serenitat de ferla valer y demostrarla.

Ignore si en la manifestació hi estaban representadas todas las classes socials barceloninas; pero no crech que pugua haverhi cap home honrat que repudhi ni l' objecte humanitari, ni la conducta exemplar dels manifestants.

Y aixó que 'l *Brusi*, en sa edició de la tarde del dissapte ab una malicia que de tant senil, tenia molt de infantil (tots els vells se tornan criaturas), al donar compte de las entitats que s' havían adherit á la manifestació, mencionava tan sols á las associacions lliure-pensadoras, esperitistas y masónicas... ab la santa idea de fer posar els pels de punta als seus piadosos lectors que no sigan calvos.

Tant se valia dirlos: —Cuidado, no s' hi barrejin ab els manifestants, que son una colla de condemnats.

Pero 'l tret li sortí per la culata al avi *Brusi*. Perque si sigué cert que 'ls manifestants tenian el caràcter qu' ell suposava, resultaría que 'l diumenje va llansarse al carrer una professó cívica composta de 35 á 40 mil masóns, esperitistas y lliurepensadors.

Lo qual, ben considerat, en aquest temps de missions, no deixaría de ser un gran consol, per tot amant del progrés.

L' única nota desagradable sigué l' ausencia del arcalde del seu despaig.

No esperavam certament que 'l Sr. Collaso s' atrevís á desairar á un número tan inmens de barcelonins.

Sé que va donarse un pretext per justificar la seva ausencia. Una ocupació urgent, personal imprescindible... no se quin recado de Sant Martí de Provensals... no se que del sorteig de las quintas... Pero sé també qu' en certs cassos lo que menos falta son pretextos. Sé també que no hi ha sort pitjor que 'l que no vol sentir.

De fixo que 'l Sr. pare del actual arcalde, qu' era un lliberal de bona lley, no hauria buscat excusas per deixar de rebre á una manifestació pública tan important, aixís pel número com pel propòsit dels manifestants. De fixo que ell mateix hauria sigut el primer en anticiparse á protestar ab gran energia contra las ja evidents violencias de Montjuich. Coneixia á D. Pere Collaso y Gil y estich segur de lo que afirmo.

La conducta del actual arcalde de Barcelona autorisa á afirmar que al mateix temps que aumenta l' educació política y la cultura de las masses populars va degenerant il·luminadament lo lliberalisme dels partits mitjos partidaris de la monarquia.

No obstant, aixó després de tot es un bon símptoma, puig revela la descomposició de un gran obstacle que s' oposava al triump del poble, tant mes quan se creya que aquest era inepte per regirse y governarse. Los partits mitjos monopolisavan la facultat de regirlo ells en nom de una llibertat que avuy ja ni la comprenen, ni l' estiman, ni la practican.

La llibertat es per ells un idioma extrany mitj olvidat: ja no poden parlarlo. N' han perdut hasta l' accent.

En cambi 'l poble—diumenje ho demostrá—'l parla de una manera admirable. Lo seu triump es imminent.

No mes falta una cosa.

Que aixís com el poble de Barcelona ha protestat contra 'ls torments de Montjuich, eviti en lo successu ab un acte d' energia salvadora, que una colla de vividors continuhin donant martiri al sufragi universal.

Si aixís ho fa, estigui segur, que 'ls Ajuntaments de Barcelona serán verdaderament populars, y que 'ls arcaldes, quan el poble acudi á visitarlos, no fugirán d' estudi... no se 'n anirán á Sant Martí á presenciar lo sorteig dels quintos ó veure com roda 'l bombo dels números... y á dir tal vegada:—*Bola vdi*

Y ara, estimats lectors, dispénsinme aquesta petita expansió de caràcter polítich, que m' hi permés.

Amigo: quan las circunstancias s' ho portan, hasta la pacífica ESQUELLA DE LA TORRATXA sab tocar á somatent!

Estém en ple Carnestoltes.

UN DETALL DE LA MANIFESTACIÓ
COM SE REB AL POBLE Á LA CASA DEL POBLE

—M' ha dit el señor Alcalde que les diga que no hi es.

La cabalgata anunciadora del diumenje encare que no era molt rica ni molt numerosa, estava ben disposada, y tenia bastant carácter artístich.

La comissió organitzadora mereix un aplauso pels seus esforços.

Un altre any, sens dupte, 'ls podrà realisar ab mes brillo y ab millors resultats.

Lo Carnaval de Barcelona avuy es xich; pero no importa: ab cuidado y bons aliments els xichs se fan grans.

* *

Y ara, aquí van els números del programa, pels días vinents.

DIUMENJE 20.—Cabalgata de carros alegórichs y anunciadors y de disfrazos histórichs y humorístichs, concedintse premis en metálich y estandarts als que resultin mes dignes.

Dillúns 21.—A las 10 del matí, festa ciclista als jardins del Parch: premis en metálich, gallardets y medallas.

A las 2 de la tarde, cabalgata infantil [y carruatjes adornats. Recompensas en objectes d'art, ju-

QUADROS DE CARNAVAL

Uns fan la gresca al carré,
ab completa llibertat...

Altres se troban més bé
en un quartet reservat.

guets, llassos y estandarts. Al mateix temps capta pública á benefici dels sanatoris.

Dimars 22.—A las 3 de la tarde la *Rúa* tradicional. A veure si s' anima una mica.

A las 7 del vespre, retreta ab premis en metálich, estandarts y llassos als que mes se distingeixin per la novetat, capritxo ó bon gust.

Enviat pel correu:

Entre joves corridos:

—Noy si ahir haguessis vingut ab nosaltres ¡quín fart de riure que t' haurías fet! Fins á las sis de la matinada d' avuy no hem anat á dormir.

—Y aixó ¿que héu fet?

—Escolta: Hasta las dotze, Rambla amunt y Rambla avall fent broma.

—Y després?

—Veurás, com qu' era tanta la broma que feyam, va venir un municipal, que 'ns va agafar, portantnos al quartelillo, ahont ens han tingut detinguts fins á las sis.

—¡Amigo.... si qu' es broma!

Ara es quan comensarém á anar bé.

Se tracta de posar l' Universitat de Barcelona baix lo patronat de Sant Tomás de Aquino.

Y per altra part se tracta també de construhir un petit torin á ca'n Tunis, perque 'ls que tinguin afició á las banyas, pugan estudiar prácticament la gran carrera de la lidia.

Ja cal que no s' olvidin tampoch de posar l' escola tauomáquica, baix l' advocació de un sant.

Com per exemple: Sant Lluch, el que va sempre acompanyat del bou.

Tararí.... tararí.... ¿Se aprueba?

—Queda aprobado.

Per dilluns, día 21, s' anuncia en lo teatro Romea 'l benefici de son administrador Sr. Franquesa, ab un programa tan interessant com el següent: lo drama *Guzman el Bueno*, concert per la *Catalunya Nova* y 'l saynete *Quí.... compra maduixas*.

La ilustre artista Elena Teodorini ha aseptat la presidencia d' una de las taulas petitorias que s' instal·larán en lo teatro del Liceo, ab motiu del ball de máscaras que 'l Comité italiá de beneficencia donará en aquest local lo próxim dimars de Carnaval, día 22 del corrent.

Demá dissapte, día 19, tindrà lloch en lo teatro del Liceo lo gran ball de máscaras que cada any s' acostuma á donar á benefici de las «Escolas francesas gratuites de Barcelona.»

Pels preparatius que s' están fent, es d' esperar que 'l ja tradicional *ball dels francesos* serà tan brillant y concorregut com tots los que aquesta simpática colonia ha organitzat en los Carnivals anteriors.

Los periódichs han donat compte aquests días de un descarrilament ocorregut entre l' estació de Puigreig y l' apeadero del Prat en la línia de Manresa á Berga.

No va haverhi desgracias entre 'ls passatjers; pero van pendre mal el maquinista, 'l fogoner y 'l guarda-frenos, especialment el primer.

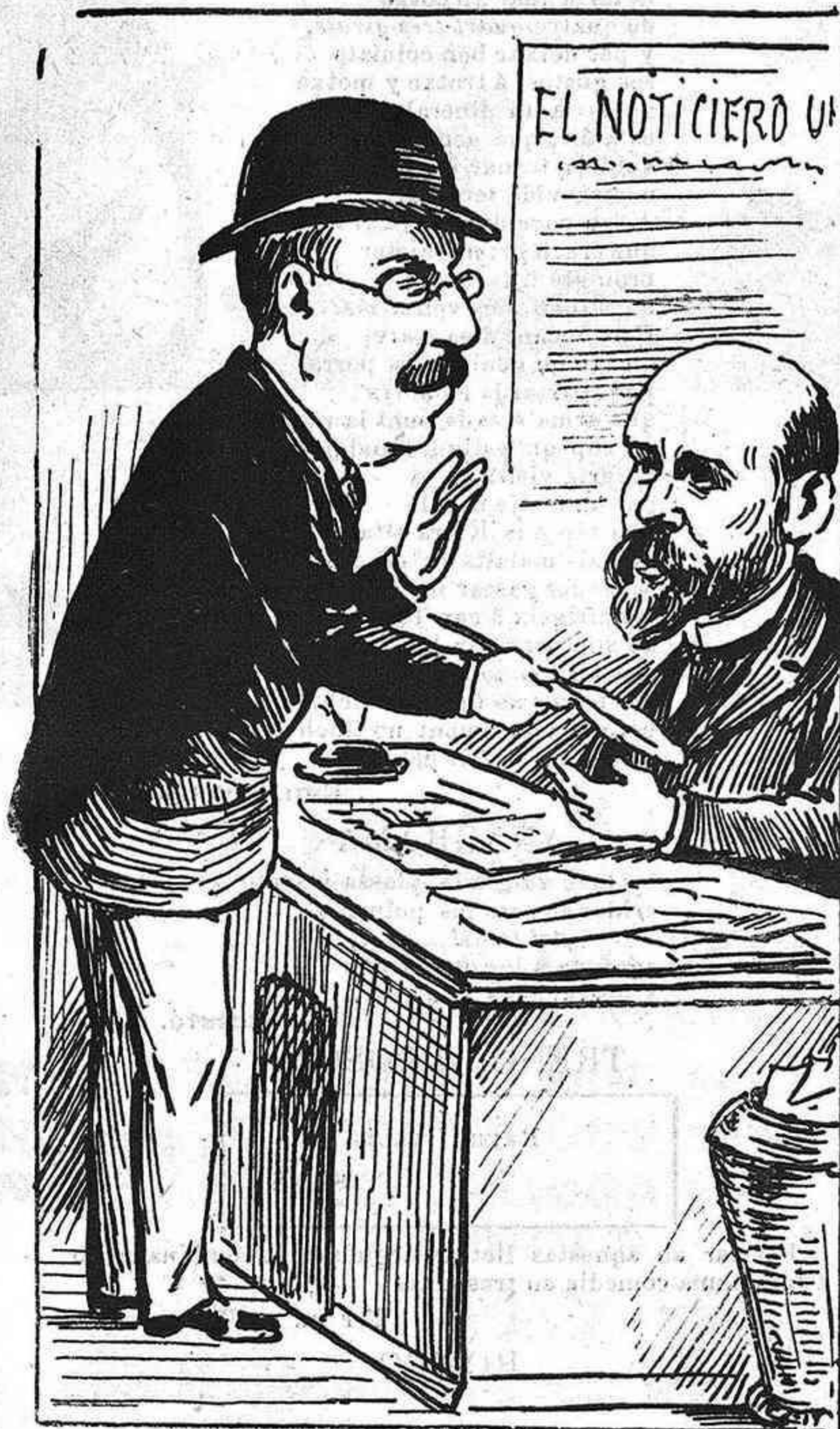
En va he regirat el *Diluvi* per veure lo que diria respecte al mal estat del material fixo y del material móvil de aquella línia.

Lo *salvador* periódich se limita á consignar lo fet sense ficarse en comentaris. Ni la mes petita

CAMBI DE PAPERS

EL CORIA D' AHIR

EL CORIA D' AVUY

—Don Quico, tinch altra feyna; si es servit, aquí te l' eyna.

—¡D' aixó se 'n diu estar com á cal sogre!

censura, ni 'l cárrech mes insignificant contra un carrilet, que apenas pot sostenir la competencia que li fan els carruatjes y 'ls carros y galeras, y que, no obstant també descarrila y fa desgracias, com si sigués un carril dels grossos.

¿Qué me 'n diu d' aixó Sr. Bonet?

Me refereixo al Sr. Bonet, redactor de *El Diluvi*, tan intel·ligent en materias carrilayres.

Pero ara que me 'n adono: 'l Sr. Bonet s' está xupant lo carmetlo de la gerencia del ferro-carril de Manresa á Berga, y naturalment, ab aquest carmetlo á la boca, 'l Sr. Bonet no pot respondre.

Diu un periódich:

«En un dels colegis de Barcelona ha mort un alumno intern, á consecuencia de haverlo picat als

llabis una mosca que se suposa li inocularia algún virus venenós».

¡Mosca!

¿A quín jesuita hauria picat aquell díptero avants de picar al pobre alumno?

La sumissió de Mossén Cinto, ha coincidit ab una noticia que donava en lo *Brusi* 'l seu corresponsal de Ripoll.

A la cuberta de la basílica del monestir restaurat pel bisbe Morgades s' han presentat grans goteras. Durant las últimas plujas lo famós temple arribá á inundarse en part. Aixís ho diu el corresponsal.

¡Que poch sólidas son las grans obras del bisbe Morgades!....

En cambi, per mes que ploqui, no tinguin por que hi haja may goteras en lo magnífich llibre de Mossén Cinto, titulat *Flors del Calvari!*

Y aixó es degut á que aquest llibre es un' obra de *primera qualitat*, que havent resistit la sanya dels poderosos, resistirá eternament las injurias dels temps.

Del Ibsen al Anunzio.

Anunzio es un jove escriptor italiá que tracta de restaurar lo culte literari de la bellesa clássica, ab certs tochs de romanticisme.

Representa 'l sol del mitj-día contra las neguitosas brumas del Nort.

A París ha fet un ensaig ab lo drama simbólich *La ciutat morta*, que á pesar del patrocini de la Sarah Bernhardt, ha tingut sols un éxit mitjanet.

L' autor, en cambi, ab la seva persona elegant y simpática ha cridat l' atenció de tot París.

No en va 's porta l' *anunci* al apellido.

Pero vamos á veure: ¿perque la literatura al igual que 'ls vestits de las senyoras, ha de subjectarse als capritxos de la moda?

¿A que la pretensió de que avuy preponderin los colors foscos y las mànegas estretas y demá 'ls colors clars y las mànegas amplias?

Sistemas.... maneras.... escolas.... ¿que significa tot aixó?

La millor escola, en arts y lletras, será sempre la que tinga per base la forsa suprema de la inspiració y per efecte la immortalitat, á través de las generacions.

Dante.... Cervantes.... Shakespeare: aquí tenen un terceto de sastres, que no 's fixavan en figuríns, y no obstant las sevas confeccions no passarán may de moda!

Deya un comerciant acaudalat:

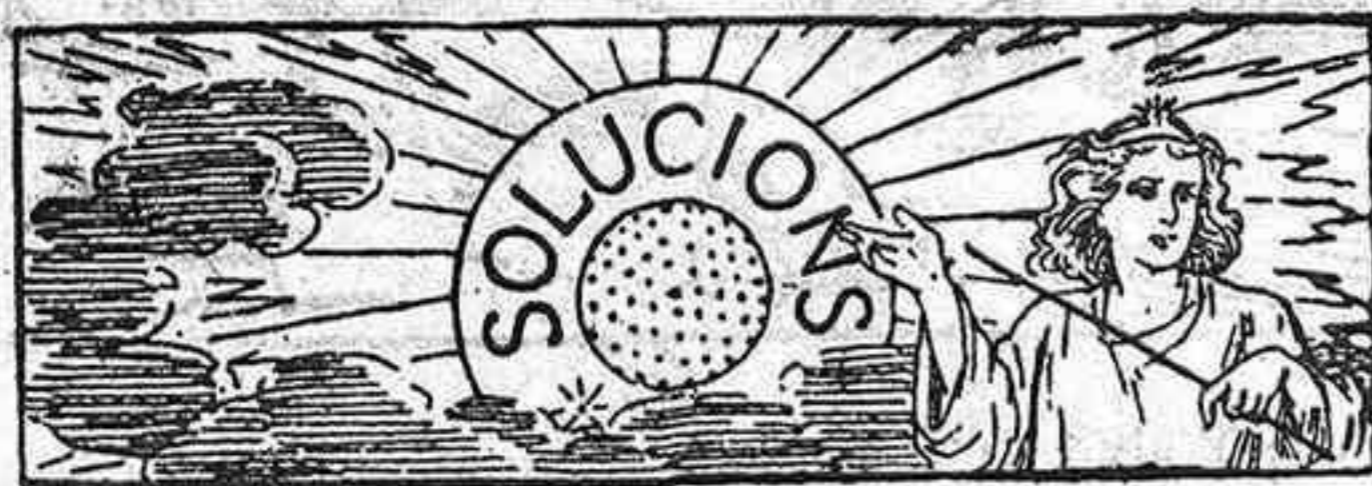
—A la meva filla mes xica li dono 10,000 duros el día que 's casi; 20,000 á la mitjana, y 30,00 á la mes gran.

Un jove que l' escoltava li digué:

—Y no 'n té cap altre de mes gran que la gran?....

—No, per cert....

—Home.... m'riho bé!....

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- XARADAS RETRATOS.—*Con-ve-ni-en-cia.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Amic—Cami—Mica—Cima.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Lo mas de l' Abella.*
- 4.ª CONVERSA.—*Majordona.*
- 5.ª GEROGLIFICH.—*Ua parpal fá de puntal.*

TRENCA-CAPS

XARADA

Quan te veig ab el total
que ta maneta *hu-dos-tres*,
penso, si jo la tingués
no faria cosa tal.

La tindria obsequiada,
molts vestits li compraria.
els més rics que trobaria
de tela la més preuhada;
la faria anar ab cotxe
de quatre *quart-tres-girats*,
y per deixar ben colmats
sos gustos, á trotxe y motxe
gastaria un dineral;
es á dir, que sens rezel
voldria tornar un cel
nostra vida terrenal.
A son pare que 's diu *dos*
que crech *primé* rajoler
prompte li faria fer
un treball més ventatjós.
Pero tocant á sa mare,
que té un génit de la porra,
per apartar la camorra
que arma á cada punt la rara,
un cop qu' estigués malalta
la faria visitá
per un metje casulá
que viu á la Riera alta,
que als malalts qu' ell *dos-tercer*
sense fer gastar molts naps
los dirigeix á can Taps
ab son procedir *lleuger*.
Tot aixó es lo méu desitj,
pro forsós no mi convinch,
perque actualment no tinch
un céntim partit pel mitj.

EMILIO SUNYÉ

ANAGRAMA

Quan vaig á la plassa y sento
cridar ab tots los pulmones
¡tot total!
agafava á los que cridan
y los tancava al corral.

VICENTÓ.

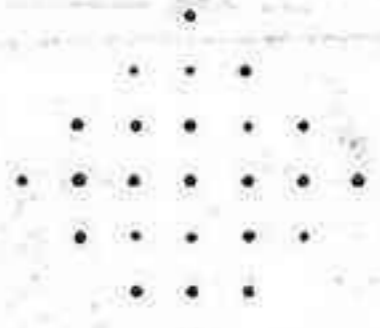
TRENCA-CLOSCAS

RAFAEL CALLÍS SANS

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo títul de una comedia en tres actes.

TIT DE LA TITA.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: part de la persona.—Tercera: poble catalá.—Quarta: idem.—Quinta: en las iglesias.—Sexta: part de auell — Séptima: vocal.

PEPET PANXETA.

GEROGLIFICH

KI

A

□

□

P A I

PEPET PANXETA.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

S' acosta 'l dia
DE L' APARICIÓ DEL

NÚMERO 1,000

DE

La Esquella de la Torratxa

Vint anys de vida periodística
MIL SEMANAS DE HISTORIA LOCAL.

Nostre **NÚMERO 1,000** serà un tribut al Art
Nostre **NÚMERO 1,000** serà un homenatge á las lletras
Nostre **NÚMERO 1,000** serà un número verdadera-
ment **FÍ DE SIGLE**

40 pàgines

atestadas de traballs artístichs al llapis, á la ploma, al carbó, **en colors**,
tot fet expressament pel

NÚMERO 1,000

y degut á las firmas de **Albertí, Arnau, Blanco Coris, Cabrinety, Fabrés, Folx, Gómez Soler, Labarta, Mestres, Miró, Moliné, Muñoz Lucena, Pahissa, Passos, Pellicer (J. Lluís), Pellicer Montseny, Serra y Solá.**

Lo **NÚMERO 1,000** anirà imprés en magnífich paper estucat, fabricat expressament per la paperera **La Vizcaína.**

ANUARIO-RIERA

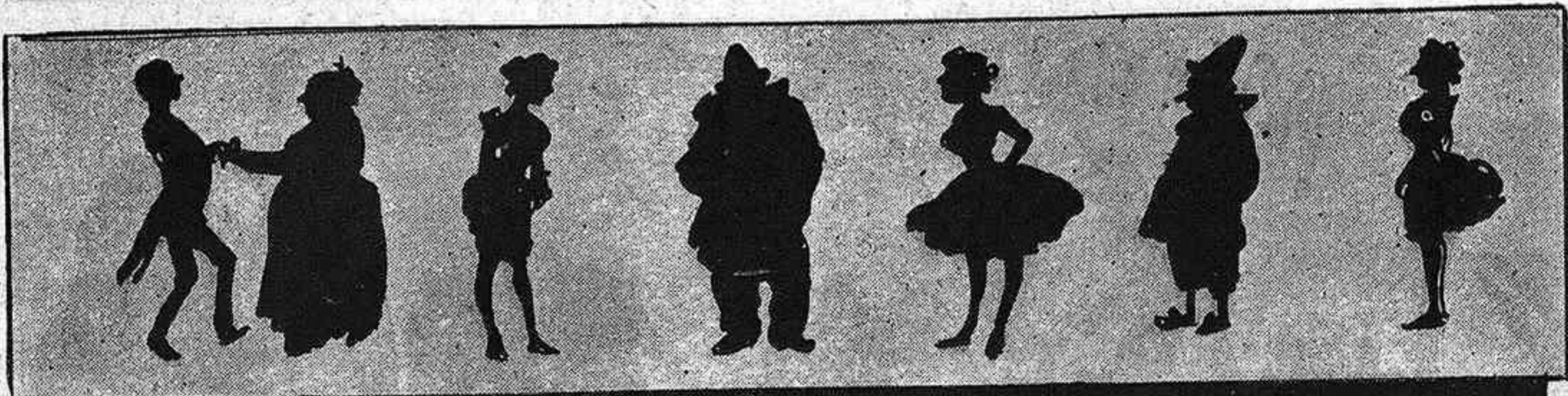
GUIA GENERAL DE CATALUÑA, PARA 1898

Ha aparecido esta importante **GUÍA** que en pocos años ha logrado hacerse indispensable al comercio, á la industria, á todas las clases de la sociedad.

El **ANUARIO RIERA** es el único completo, el preferido por las personas prácticas, tanto por el inmenso número de los datos que contiene, como por la escrupulosa exactitud con que están tomados.

Un abultado tomo en 4.º, **10 pesetas.**

SANFAYNA CARNAVALESCA

—¿Vols venir á volá ab mí, papalloneta?
—¿Jo? ;Si 't crech!

Lo que t' agrahiria es que 'm brindessis
un biftech.

oiro